

ВІДГУК

офіційного опонента доктора юридичних наук, професора Безпалової Ольги Ігорівни на дисертаційне дослідження Ярового Кирила Васильовича «Адміністративно-правові засади взаємодії Національної поліції України з суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення антитерористичної операції», подане на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність дисертаційного дослідження. Взаємодія правоохоронних органів з іншими суб'єктами публічної адміністрації завжди була важливою складовою частиною ефективної роботи під час проведення спільних заходів щодо забезпечення охорони публічного порядку та публічної безпеки, проведення оперативних нарад, направлених на організацію проведення спільних профілактичних заходів щодо мінімізації адміністративних правопорушень, вжиття заходів щодо підвищення ефективності протидії злочинності.

Події на сході України зіштовхнули нашу спільноту з багатьма складнощами та проблемами українського законодавства. По-перше серед значних проблем, що виникли під час проведення антитерористичної операції на території України можна виокремити низький рівень адміністративно-правового регулювання взаємодії Національної поліції України (надалі - НПУ) з суб'єктами публічної адміністрації у зоні її проведення. По-друге, недостатня наукова розробленість питань адміністративно-правової взаємодії суб'єктів публічної адміністрації між собою безпосередньо у зоні проведення антитерористичної операції.

Подолання зазначених проблем вимагає якісного перегляду адміністративно-правових засад, напрямів, форм та методів взаємодії органів поліції з іншими суб'єктами публічної адміністрації під час проведення антитерористичної операції (надалі - АТО).

ВДСД НАВС		
Вх. №	3/13	20 19 р.
12	12	
кількість аркушів:		
осн. док.	9	додаток

Таким чином, необхідність удосконалення та підвищення ефективності взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО, недостатня розробленість зазначених питань, з одного боку, та відсутність ґрунтовних досліджень з цієї проблематики з іншого, зумовлюють своєчасність та актуальність комплексного дослідження адміністративно-правових засад взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО.

Ознайомлення з дисертацією, авторефератом дисертації та опублікованими працями дає підстави стверджувати, що логічно побудований зміст дисертації дозволив автору послідовно та науково обґрунтовано досягти мети та вирішити завдання, які були поставлені на початку дослідження.

Ступінь обґрунтованості положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Робота ґрунтується на результатах аналізу значної кількості законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів, наукових праць з філософії, теорії держави і права, адміністративного права, інших галузевих наук.

Мета дослідження полягає в тому, щоб на основі досягнень науки адміністративного та інших галузей права, аналізу норм чинного законодавства України, вітчизняного та зарубіжного досвіду, а також узагальнень практики його застосування здійснити комплексне дослідження адміністративно-правових засад взаємодії НПУ з суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО, а також напрацювати пропозиції та рекомендації щодо їх удосконалення і підвищення ефективності практичної реалізації.

Відповідно до мети дослідження, чітко сформульовані основні завдання дисертаційного дослідження. Позитивним уявляється те, що окрім наукового значення, дисертаційне дослідження спрямоване на вирішення практичних завдань – сформулювати поняття та визначити види зон проведення АТО, окреслити її межі; розглянути правові засади взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО; охарактеризувати організаційне забезпечення взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні

проведення АТО; розкрити форми і методи такої взаємодії; дослідити зарубіжний досвід взаємодії поліції з суб'єктами публічної адміністрації під час проведення АТО та сформулювати пропозиції щодо доцільності його використання в Україні; сформулювати пропозиції щодо удосконалення адміністративного законодавства, у цій сфері.

Це дозволило дисертанту сформулювати низку пропозицій щодо удосконалення відповідного законодавства в цій сфері.

Високий ступінь обґрунтованості і достовірності результатів дослідження забезпечено використанням сучасних методів дослідження. Автором вміло використано діалектичний метод для визначення сутності досліджуваних явищ у поєднанні їх матеріального змісту та юридичної форми. Застосування порівняльно-правового методу дало можливість розглянути досвід подібного правового регулювання в зарубіжних країнах та виявити позитивний досвід з метою його запровадження в Україні. Для теоретичного узагальнення та розробки пропозицій щодо вдосконалення законодавства з питань адміністративно-правового регулювання взаємодії поліції з суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО використовувалися формально-логічний та прогностичний методи. Застосування абстрактно-логічного методу дозволило здійснити теоретичне узагальнення та сформулювати важливі висновки. Усе це визначило логічну побудову дисертації та дозволило послідовно й науково обґрунтовано реалізувати мету і виконати завдання дослідження, а' також сформулювати відповідні науково-практичні рекомендації та пропозиції щодо вдосконалення адміністративно-правових засад взаємодії НПУ з суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів. Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що за своїм характером і змістом дисертація Ярового К.В. є однією з перших в Україні праць, яка присвячена комплексному дослідженню адміністративно-правових засад взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО.

Дисертант узагальнює та всебічно аналізує наукові праці провідних українських та зарубіжних вчених, успішно демонструє характерні особливості власних напрацювань, що відрізняють рецензовану дисертацію від наукового доробку інших дослідників й визначає наукову новизну одержаних результатів.

Яровий К.В. виправдано починає дослідження із загальних питань, насамперед із теоретико-правових основ взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО. Автор акцентує увагу на адміністративно-правовому регулюванні взаємодії НПУ з суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО, напрямках його удосконалення з урахуванням зарубіжного досвіду.

Для подальшого вдосконалення понятійно-категоріального апарату науки адміністративного права має значення запропоноване дисертантом визначення поняття *зони проведення АТО* як визначеної уповноваженими органами держави, виходячи із рівня терористичної загрози, частина території України (адміністративно-територіальні одиниці або їх окремі частини), на якій в установленому законом порядку, уповноваженими суб'єктами здійснюються заходи, спрямовані на попередження та припинення протиправних посягань на територіальну цілісність, національну безпеку і оборону України, її конституційний лад, порушення конституційних прав, свобод та законних інтересів фізичних та юридичних осіб. В її межах виділено: а) *район проведення бойових дій* – територія, на якій відбуваються антитерористичні заходи щодо звільнення державних установ, подолання терористичної агресії, повернення адміністративних будівель під контроль України; б) *території з підвищеною небезпекою терористичної загрози* – території, де антитерористичні заходи відбулися або існує вірогідність їх проведення (поновлення) у зв'язку із реальними загрозами цілеспрямованого застосування насильства з метою посягання на територіальну цілісність, національну безпеку України, її конституційний лад, права, свободи та законні інтереси фізичних та юридичних осіб.

Не менший інтерес викликає дослідження автором досвіду взаємодії правоохоронних органів зарубіжних країн, обґрунтування доцільності його запровадження в Україні шляхом функціонування недержавних служб військового призначення за прикладом іноземних країн (США, Великобританія, Франція, Польща, Чехія), прискорення впровадження та посилення ролі в Україні американської моделі міжвідомчого партнерства «поліція громади» для підвищення ефективності роботи НПУ та інших суб'єктів публічної адміністрації у сфері забезпечення публічного порядку та безпеки на території з підвищеною небезпекою терористичної загрози.

Правильно зроблено акцент щодо пріоритетних принципів взаємодії, зокрема партнерської взаємодії та єдиноначальності в керівництві силами і засобами, які залучаються для проведення АТО, спрямованих на реалізацію державної безпекової політики. Варто погодитися і з висновком дисертанта про те, що основними формами взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО мають стати наступні: 1) проведення спільних нарад, семінарів, засідань щодо налагодження конструктивної взаємодії та побудови тісної співпраці; 2) спільні патрулювання, рейди у місцях з підвищеною небезпекою терористичної загрози; 3) проведення інструктажів перед проведенням спільних заходів; 4) інформування про соціально-економічну, військово-політичну, стратегічну й оперативну обстановку; 5) обмін інформацією про оперативну обстановку щодо вчинення правопорушень і злочинів, масових заворушень, затримання осіб, які причетні до незаконних збройних формувань; 6) проведення спільних навчальних зборів та тренувань, з метою підвищення ефективності взаємодії під час виникнення складних ситуацій.

Викликає зацікавленість і висновок автора про те, що взаємодію НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО слід трактувати як нормативно-визначену, узгоджену та скоординовану у часі та просторі спільну діяльність НПУ із суб'єктами публічної адміністрації, спрямовану на досягнення мети означеної операції, що здійснюється за відповідними напрямками, у визначених формах, методах, з метою забезпечення

національної безпеки і оборони, відновлення конституційного ладу, захисту прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб, забезпечення незалежності, єдності та територіальної цілісності України.

Запропонований проект спільної Інструкції про порядок взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО, що визначає загальні засади, завдання, напрями, форми, методи, принципи взаємодії між цими суб'єктами, удосконалює алгоритм спільних дій органів поліції на території з підвищеною небезпекою терористичної загрози, зміни до діючого законодавства мають бути підтримані та впроваджені.

Характеризуються елементами новизни та заслуговують на увагу й інші висновки автора.

Наукова і практична цінність дисертації. Рецензована дисертація має як наукову, так і практичну значимість. Зокрема, впровадження результатів дисертації у сфері науково-дослідної діяльності дозволить використовувати їх для подальшої розробки проблем формування понятійного апарату адміністративного права, лінгвістично-правової уніфікації адміністративної термінології, адміністративно-правового регулювання взаємодії НПУ з суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО.

Важливого значення набуває використання авторських пропозицій у правотворчості. Сформульовані дисертантом пропозиції щодо внесення змін до законодавства щодо адміністративно-правового регулювання взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО можуть бути прийняті до впровадження Верховною Радою України та Кабінетом Міністрів України.

Висновки та пропозиції, обґрунтовані в дисертації, можуть бути використані і у навчальному процесі – під час підготовки матеріалів для вивчення та викладання навчальних дисциплін адміністративно-правової спрямованості.

Всі висновки та авторські теоретичні визначення окремих категорій обґрунтовані власними дослідженнями автора. Наукові положення, висновки та рекомендації одержані дисертантом самостійно та висвітлені в опублікованих

працях. Структура та зміст роботи свідчать про цілісність дослідження. Робота завершується сформульованими висновками, пропозиціями щодо вдосконалення чинного законодавства України із зазначених питань.

Сформульовані в дослідженні положення, висновки та пропозиції викладені автором у 20 наукових публікаціях, 6 з яких опубліковані у фахових виданнях України з юридичних наук, 1 - у зарубіжному періодичному науковому виданні, яке внесено до міжнародних наукометричних баз даних, та 13 – у матеріалах та тезах конференцій, круглих столів.

Автореферат дисертації забезпечує ідентичність основних положень, висновків і рекомендацій дисертаційної роботи.

На мою думку, Яровий К.В. достатньо повно розкрив тему дисертації. Дисертація написана державною мовою, стиль написання характеризується лаконічністю й обґрунтованістю при викладенні думок, логічною побудовою. Автор толерантний в полеміці з іншими науковцями, виявив професійну культуру при використанні цитат із наукових джерел.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації. В цілому дисертаційне дослідження здійснене на високому науково-теоретичному рівні, проте не позбавлене недоліків:

1. У підрозділі 1.3 дослідження автором розкриваються зміст і співвідношення понять «зона проведення АТО», «район бойових дій», «території з підвищеною небезпекою терористичної загрози». Водночас у роботі недостатньо розкриті відмінності між антитерористичною операцією та операцією об'єднаних сил, проведення якої передбачено виконанням Закону України «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях».

2. у підрозділі 2.1 дисертації розкриваються правові засади взаємодії поліції з суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення АТО, виділяються відповідні рівні таких засад (акти вищої юридичної сили; підзаконні нормативно-правові акти). Але більш детальному аналізу слід було піддати стан відомчого нормативно-правового регулювання з питань взаємодії поліції з конкретними

суб'єктами публічної адміністрації щодо забезпечення публічного порядку та безпеки.

3. У підрозділі 2.3 дослідження автором наводяться загальні класифікації взаємодії поліції з іншими суб'єктами владних повноважень. Проте варто було б здійснити її з урахуванням специфіки діяльності таких суб'єктів (правоохоронний орган, військове формування, центральний та місцевий орган виконавчої влади, орган місцевого самоврядування тощо) і, як наслідок, конкретизувати особливості взаємодії поліції з ними.

4. Потребує додаткової аргументації позиція автора щодо впровадження в Україні американської моделі міжвідомчого партнерства з метою забезпечення більш тісної взаємодії НПУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації для формування комплексних рішень із попередження правопорушень та забезпечення безпеки, у тому числі у зоні проведення АТО; а також залучення правоохоронних структурних підрозділів інших країн світу, миротворчих сил ООН до врегулювання ситуації на сході України (підрозділ 3.2 дослідження) – які саме обставини, ситуації або події мають бути визначальними для запровадження такого досвіду в Україні?

5. У висновках автор, серед іншого, пропонує внести доповнення до статті 1 Закону України «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України над тимчасово окупованими територіями в Донецькій та Луганській областях», доповнивши її поняттями «зона проведення АТО», «район бойових дій», «територія з підвищеною небезпекою терористичної загрози». На мою думку, більш логічним буде внесення таких змін та доповнень не до вище згаданого нормативного акту, а Закону України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції».

Зазначені недоліки, хоча і мають місце у дисертації, але суттєво не впливають на її загальний рівень, теоретичну та практичну цінність, рівень наукової новизни її результатів.

Загальний висновок. Вивчення змісту дисертації та автореферату, ознайомлення з опублікованими працями дають можливість стверджувати, що

рецензована дисертаційна робота Ярового Кирила Васильовича на тему: «Адміністративно-правові засади взаємодії Національної поліції України з суб'єктами публічної адміністрації у зоні проведення антитерористичної операції» є самостійним, завершеним науковим дослідженням актуального і надзвичайно важливого наукового і практичного напрямку, містить належно обґрунтовані висновки і рекомендації, що в сукупності вирішують визначене наукове-практичне завдання, і відповідає паспорту спеціальності 12.00.07 – адміністративне право та процес; фінансове право; інформаційне право, а також вимогам пунктів 9, 11, 13 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567, а його автор, Яровий Кирило Васильович, заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

**доктор юридичних наук ,професор,
завідувач кафедри поліцейської діяльності
та публічного адміністрування
Харківського університету внутрішніх справ,
Заслужений діяч науки і техніки**

О.І. Безпалова

